UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

His quæ vi metùsve causa.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96119

Visual Library

duabus queſtionibus. Primo vtrum hoc ſit verum in herede ge-
ſtoris voluntario, ſicut hic in herede geſtoris neceſſario, vt tenea-
tur in minus heres, quã defunctus. Gloſ. hic dicit quod nõ immo
dicit ꝙ in voluntario geſtore in tantũ tenetur heres in quantum
defunctus tenebatur. Idem not. in l. acti. ff. eo. Contrariũ not. ff. eo.
l. iiij. §. hec actio. ff. de acti. ⁊ obli. l. ex depoſiti. cõmuniter omnes te-
nent gl. hic poſitã, ⁊ ſimiles, quia in geſtore voluntario iſta differen
tia nõ reperitur in aliqua. l. ¶ Quero, iſtud eſt verum, quod heres
10 non tenetur niſi de dolo, ⁊ lata culpa defuncti, an teneatur † de leui
culpa ſuipſius heredis, in eo quod ipſe geſſerit? Gl. dicit hic, quod
ſic. ⁊ vide gl. Contrarium videtur in l. cũ oſtendimus. ff. de fideiuſſ.
tu. Sol. Ibi loquitur quando geſſit aliquid, quod habebat gerere
neceſſe, hic quando geſſit illud, quod gerere non habebat neceſſe.

ADDITIO.

a IO. FR. RV. ¶ Iſtius materie. Adde Bart. in l. j. ff. de actio. ⁊ obli-
ga. ⁊ Bartol. ⁊ Bald. plene de hac materia, directe ⁊ vtilis. in l. j. j̃.
eodem titu.

LEX XVIII.

AB negotium. Hec actio eſt bone fidei, ſiue ſponte, ſiue ex neceſſitate ge-
ratur ideo ex mora in ea veniunt vſure, hoc dicit.

LEX XIX.

AB vno. Etiam pro communi negotio, habet locum hec actio, hoc dicit breuiter in ſumma ⁊c.

LEX XX.

1 ☞ Officium procuratoris, quando ſit voluntarium.
2 Geſtor quando teneatur etiam de neglectis.
3 Geſtor vnius negotij tantum an teneatur a ſeipſo debita exigere.

TUtori. Tutor ⁊ curator differunt a geſtore, quia
ipſorum officium eſt neceſſarium, ⁊ fini-
tur neceſſitate ceſſante, ſed officium geſtoris eſt volun-
tarium, ⁊ voluntate propria terminatur. ¶ Item pri-
mus poteſt exercere actionem, ſecundus non, vt vterque etiam de
leui culpa tenetur. h. d. ¶ Diuide. primo ponit differentiam inter
tutorem ⁊ curatorem ex parte vna, ⁊ geſtorem ex parte alia, in ad-
miniſtratione inchoanda ⁊ finiẽda. Secundo ponitur vnum quod
eſt commune obligationis vtriuſq;. Tertio ponit differentiam in-
ter predictos in exercendo actiones. Secunda ibi, ſecundum que.
Tertia ibi, de ceteris. ¶ Nota primo ex prima parte differentiam
inter adminiſtratorem voluntarium, ⁊ neceſſarium. ¶ Secundo
nota quod geſtor tenetur de dolo, lata culpa, ⁊ leui. ¶ Ex tertia
parte nota quod ſine actione nemo experitur, ⁊ ſic non poteſt ge-
1 ſtor intentare actionem. ¶ Ad primũ oppo. ⁊ videtur † quod offi-
cium curatoris ſit voluntarium, vt inſti. de cura. §. item inuiti. Sol.
Voluntarium eſt ex parte eius, qui datur, ⁊ ex parte eius, cui da-
tur eſt neceſſarium. ¶ Opponitur ad idem de l. ij. §. queritur. de cu
ra. bon. dan. Sol. Ibi loquitur in curatore dato bonis, quod ſupra
dixi, loquitur in curatore adulti. ¶ Item opp. ⁊ videtur quod offi
cium tutoris vel curatoris non finiatur pubertate, vt infra vt cau.
poſt puber. tutor adſit in l. j. Solu. Fallit ibi in negotio non perfe-
cto vt ibi dicitur. ¶ Habes expeditam primam gloſ. ſuper verbo,
muneris. venio ad aliaz gl. ſuper verbo, voluntas. ¶ Op. ⁊ videtur
2 † quod geſtor teneatur etiam de neglectis, vt l. in commodato, §. ſi-
cut. ff. commo. Sol. In iſto paſſu fuerunt opin. inter gloſſ. noſtros,
inter Ioan. ex vna parte, ⁊ Gulie. antiquum gloſſ. ex alia. Veritas
eſt iſta, quod diſtinguitur ſic, aut quis incipit gerere, ⁊ poſtea illud
omiſit, de illo tenetur, argumen. d. l. in commodato. §. ſicut. ff. com-
mo. ⁊ j̃. de actio. ⁊ obliga. l. ſicut. Aut non incepit, ⁊ tunc aut ab ini-
tio acceſſit vt omnia geſturus, ⁊ de omnibus tenetur, vt l. Pompo
nius in negotijs. in fin. cum l. ſequent. ff. eodem. Aut non acceſſit vt
geſturus omnia, ſed vt geſturus quedam, ⁊ tunc aut alius fuiſſet
geſturus omnia, niſi ipſe acceſſiſſet, ⁊ tenetur de omnibus, vt l. ſi pu
pilli. §. videamus. ff. eod. Aut alius non erat geſturus, ⁊ tunc non
tenetur, niſi de his, ad que gerenda acceſſit, vt hac l. cum his que
ſibi connexa ſunt vt l. tres tutores. §. ij. ff. de admi. tutor. Quod er-
go hic dicitur, quod voluntas imponit finem adminiſtrationi, in-
tellige de voluntate, quam habuit ab initio, cum acceſſit ad geren
3 dum. ¶ Venio ad ſecundam partem, hic dicitur quod † geſtor te-
netur de leui culpa. Contra ff. eo. l. iij. §. interdum. Sol. Illud, quod
hic dicitur eſt regulare. Fallit in caſibus, qui ibi not. ¶ Item opp.
de l. curatoris. s̃. eo. Solu. Aliud eſt in heredibus adminiſtratoris
neceſſarij quam in ipſo adminiſtratore volũtario. ⁊ ibi dixi. ¶ Ve-
nio ad tertiam particulam, ⁊ oppon. ⁊ videtur quod geſtor poſſit
4 † intentare actionem, vt l. ſed ⁊ he. de procu. l. maritus. s̃. de procu.
Solu. Ibi poteſt agere, non quia geſtor, ſed quia coniuncta perſo-
5 na. ¶ Quero vtrum geſtor vnius † negotij tantum teneatur debita
a ſeipſo exigere. Gl. paruula que eſt hic ponit duas opi. Tene vlti
mã quod tenetur exigere a ſe illud, quod debet de adminiſtratione
non aliud, quod probatur ff. man. l. ſi non remunerandi. §. apud. ni-
ſi eſſet generalis adminiſtrator, vt hic per doct.

LEX XXI.

SI cognati. Obligatio perſonalis non impedit libertatem ſerui, ⁊ factus liber non
tenetur ex ante geſto, hoc dicit. Dic vt l. Pomponius in
negotijs. ff. eod.

LEX XXII.

NEgotium. Tutor non tenetur de caſu fortuito, hoc dicit hec lex breuiſſima, ⁊c.

LEX XXIII.

1 ☞ Prohibitio tollit actionem negotiorum geſtorum.
4 Utiliter expẽdenti poſt prohibitionem, an competat aliqua actio
de equitate.

a **SI Quis nolente.** [a] Prohibitio tollit actionem negotio-
rum geſtorum in his que poſt prohibitionem gerũtur, ſecus
1 in his que geſta ſunt ante, hoc dicit. Not. † quod prohi-
2 bitio tollit hanc actionem. ¶ Secundo no. † quod proteſtatio po-
3 teſt fieri in ſcriptis, ⁊ ſine ſcriptis. ¶ Oppon. ⁊ videtur † quod iſta
prohibitio non prohibeat repetitionem, vt ff. de inſtito. l. ſi quis
mancipijs. §. Proculus. Soluit gloſſ. optime ibi, licet prohibuerit
dominus, tamen non prohibuit ſeruus qui ſeruus poteſt obligare
dominum inuitum de peculio, vel de in rem verſo, vt l. ſi quis ſer-
uum. §. etiam. ff. de pecul. ¶ Opponitur de l. at ſi quis. §. idem La-
beo. de relig. Solu. Speciale eſt in funeraria, que non tollitur per
prohibitionem. ¶ Iuxta hanc legem querũtur duo, vtrum huic
4 vtiliter expendenti † poſt prohibitionem de equitate competat ali-
qua actio? Gloſ. pro ſolutione huius queſtionis, intrat aliam que-
ſtionem, quando prohibitio non fuit facta expreſſe ſed tacite. v. g.
mandaui tibi, vt emeres mihi codicem pro decem, emiſti pro vigin-
ti, an illa decem vltra poſſis repetere? Et in hoc fuerũt opiniones,
finaliter gl. determinat quod non. Si ergo tacita prohibitio impe-
dit repetitionem, multo magis expreſſa, in prohibitione expreſſa.
Habemus duas glo. contrarias. Una eſt in l. ſoluendo. ff. eod. Alia
eſt in l. ſi Stichũ in fi. ff. de noua. que contrariatur huic. Gul. de Cug.
videtur tenere glo. l. ſoluendo per. l. ſi quis mancipijs. §. Proculus.
de inſt. ⁊ de relig. l. at ſi quis. §. idem Labeo. Ad iſtã legem reſpon-
det bene, ⁊ valde ſubtiliter. hic loquitur quando prohibitio eſt fa-
cta circa adminiſtrationẽ rerum, poſtquã quis non poteſt admini-
ſtrare ſine delicto, nam poſt prohibitionem delinquis ſi ingredie-
ris fundum meum, vel in eo operaris, vt l. diuus. de ſerui. ruſti. pre-
dio. ⁊ l. iiij. circa princ. de acqui. rerum do. ⁊ ꝙ vi aut clam. l. j. §. quid
ſi vi. ſed queſtio gl. in l. ſoluendo loquitur quando poſt prohibitio-
nem poteſt geri negotium ſine delicto, vt puta conueni ne creditori
meo ſolueres pro me frumentum, ⁊ ſimilia, tunc de equitate habet
locum actio non obſtante prohibitione. Licet hec reſponſio ſit bo-
na ad hanc legem, tamen eſt contra. l. ſi pro te. ff. mandat. Unde te-
neas hanc gloſſ. ⁊ glo. que eſt in l. ſi Stichum in fin. ff. de noua. Non
ob. §. Proculus, ⁊ §. idem Labeo, vt ſupra reſponſum eſt circa con
5 traria. ¶ † Quero, vtrum hoc ſit verum indiſtincte, quod proteſta-
tio poſſit fieri in ſcriptis, vel ſine ſcriptis. Breuiter quandoq; pro-
teſtatio ſuccedit in locum actionis, tunc debet fieri in ſcriptis, vt l.
vt perfectius. de anna. excep. Quandoque non ſuccedit in locum
actionis, tũc regula eſt quod poteſt fieri in ſcriptis, ⁊ ſine ſcriptis,
vt hic, ⁊ l. ſcire oportet. §. oportet. de excuſa. tuto. Fallit in caſu. j. de
non nu. pe. auth. hanc autem querelam. ¶ Quero ſecundo, vtrum
6 † proteſtatio de qua loquitur hic, debeat ſpecialiter fieri, vel in ge-
nere text. hic in principio videtur dicere ſpecialiter. Gl. videtur ex-
ponere ſpecialiter, id eſt expreſſe. Dic ſi quidem volo prohibere ne
gerat negotia mea ſimpliciter omnia, tunc ſatis eſt ſi generaliter
loquatur, nec eſt neceſſe quod res deſignetur, vel negotium nomi-
netur, vt l. de pupillo. §. qui nunciat. de oper. noui nunci. ſed ſi volo
prohibere de aliqua re particulari. illam debeo deſignare, nec de-
beo obſcure loqui, alias proteſtatio nihil operaretur, vt l. aut qui
aliter circa princip. §. j. ff. quod vi aut clam.

ADDITIO.

a P. PAV. P. ¶ Si quis nolente. Circa queſtionem quam tangit
hic gl. de emente rem pro pluri vide Paul. de Caſtr. conſil. cxxvij.
incip. ſuper domina. vbi tãgit materiam huius legis, item regulam
huius legis limita non procedere in medico qui medetur infir-
mo, etiam inuito ⁊ in ſoluente pro condemnato corporaliter, vide
Barb. in rubr. extra de ſolu. ad fin.

De his que vi, metúſve cauſa geſta ſunt. Rub. XX.

¶ Continua glo. vno modo, ⁊ dic vt in ea. Vel aliter dictum eſt de
pactis, ⁊ de tranſa. verum, quia predicta fiunt metu, vel dolo ali-
quando, ideo ſubiungitur rubrica de his, que metu, vel vi. ⁊ poſtea
de dolo. Quero quare fecit mentionem de vi. Glo. dicit, quod Im-
perator ſecutus eſt antiquam intitulationem ſed hodie aliter, vt
habes in glo. quam vide, ⁊c.

LEX

LEX I.

Perſecutionem. Ad furem, ⁊ metũ inferentē, ſpectat periculum interitus. h. d. Op. de l. ſi cum exceptione. §. ꝙ ſi homo. ff. eo. Sol. Ibi loquitur quādo res periit intra quadrimeſtria tempora, hic qñ periit ante. Ratio patet ibi. ¶ Op. de l. ſi cum exceptione. §. ſed, ⁊ ſi non culpa. ff. eo. Sol. Ibi loquitur quando res erat eodem modo peritura penes actorem, hic non. Quod intellige, vt ibi no. ¶ Item opp. de l. ſubtracto. j. de fur. ⁊ ff. de cond. fur. l. parui. Solu. Ibi purgauit moram hic non. ¶ Quero vltimo, re perempta, ad quid formabitur libellus, vel quid petetur. Tex. hic videtur quod ipſa res petetur licet ſit peēpta. Unde ea que ſunt ablata etiam poſtquam interciderint poſſunt peti. Idem videtur in l. ſi ſeruus. §. bone. ff. de condi. furti, ⁊ l. inter ſtipulantem. §. pe. de ver. obl. ⁊ l. ſi mulier. §. j. rerum amota. ¶ In contrarium, qđ petatur eſtimatio, videtur tex. in l. in re furtiua. de condi. fur. licet gl. ibi aliter exponat tex. Ego iſtum paſſum examino multum diffuſe in repetitione l. ſtipulationes non diuiduntur. de verbo. oblig. vtrum in obligatione rem reſtitui re perempta, ſuccedat obligatio ad intereſſe, ⁊ quid ſit in petitione, ⁊ finaliter teneo, qđ vtrunque poſſit peti, ſcilicet res, ⁊ eſtimatio. Ad hoc facit l. illud. §. j. de dona. cauſ. mor. ⁊ ibi dixi. ¶ Ultimo gl. intrat hic materiam violentiarũ quā gl. ponit latius in l. extat. ff. eo. ⁊ ponit hic ſex genera violētiarum, vide eam.

ALIA LECTURA.

Perſecutionem. Fur, ⁊ metuꝫ inferēs tenent de īteritu, hoc dicit. ¶ Opp. ⁊ ſum in gl. ij. dicitur qđ metum inferēs tenetur de interitu, cōtra de l. ſi exceptio. §. ꝙ ſi homo. ff. eo. Sol. ꝙ hec debet limitari ſecundum illam, q͛ hoc eſt verum, niſi res pereat intra quadrimeſtre tempus, ⁊ que ſit ratio huius dic, vt ibi no. Sed contra iſtam ſolutionem op. ⁊ ſum in gl. j. ⁊ videtur ꝙ indiſtincte veniat periculum, vt l. j. §. rectiſſime, ⁊ l. merito. ff. de vi, ⁊ vi ar. Timore huius gl. diſtinguit hic, qđ quinqꝫ ſunt genera violentiarum. Iſtud dictum redarguitur, ⁊ ad contrariũ reſpōdeo, qđ in duobus generibus violentiarum, videlicet expulſiua, ⁊ ablatiua, venit interitus indiſtincte, in impulſiua non habet locũ lex noſtra, ⁊ d. §. quod ſi homo. ¶ Sed contra iſtam ſolutionē op. de l. ſi ipſa. ff. eo. Solue, vt ſoluit gl. magna circa medium, ⁊ aduerte ad vnum quod gl. dicit, q͛ glo. magna circa fin. dicit quod ſunt plura alia genera violentiarũ. Iſtud dictum redarguitur per doc. q͛ non eſt verum, quod ſint plura, ſed bene ſunt plures modi puniendi iſtas violentias, ⁊ plures conſtitutiones facte, ⁊ has conſtitutiones vide plene, vt l. extat. ff. eo. ¶ Item op. ⁊ ſum in gl. ij. ⁊ videtur quod debeat diſtingui vtrum res eſſet eodē modo peritura penes actorem vel non, vt l. ſi cum excep. §. quatenus. verſi. ſed ⁊ ſi non culpa. ff. eo. gl. fatetur contrarium. ¶ Contra iſtud poſſet opponi de l. ſi in alia. ff. depoſi. §. fin. de l. quod te. ⁊ qđ ibi no. ff. ſi certũ pet. Pro huius ſolutione dic ſecundum do. Iac. Bu. quandoque queritur, nunquid moroſus teneatur de interitu indiſtincte, vel debeat diſtingui, vtrũ res eſſet eodē modo peritura penes actorē, ⁊c. Dic ſic, quod quandoqꝫ cōtingit, quod nulla obligatio precedit, pone exemplum in reali, poſſides Stichum meum, ⁊c. Circa iſtud membrum dic vt no. in l. ſi vehenda in gl. magna. ff. ad leg. Rhod. de iact. Quandoqꝫ contingit quod precedit, ⁊ tunc aut talis obligatio deſcendit ex delicto, q͛ eſt factum qđ fieri non debuit, aut deſcendit ex alio cōtractu. Primo caſu regulariter moroſus tenetur de interitu, vt d. l. j. §. rectiſſime, ⁊ l. merito. ff. de vi ⁊ vi arma. Fallit in metum inferente, vbi debet diſtingui ſecundum ꝙ diſtinguitur in d. §. quatenus ver. ſed, ⁊ ſi non culpa. Si autem obligatio deſcēdit ex cōtractu, dic aut precedit mora, aut culpa. Primo caſu moroſus tenetur indiſtincte de interitu, vt d. l. quod te. ⁊ d. l. ſi in alia in fi. licet Martin. dixerit aliter, vt ibi no. In ſecundo caſu, vbi precedit culpa, tunc debet diſtingui, vtrum res eſſet eodem modo peritura penes actorem an non, eſt tex. cum gl. ſua in l. ſi vehenda. §. pen. ff. ad le. Rhod. de iact. Item op. de l. ſubtracto. j. de fur. Solue vt in gl. ij. in fi. q͛ ibi fuit purgata mora.

LEX II.

1 Ignorantia iuris quando noceat in damnis vitandis.
4 Exceptio metus eſt odioſa reſpectu metum inferentis, ⁊ reſpectu paſſi eſt fauorabilis.
5 Solutio non poteſt parere obligationem, ⁊ liberationem.
6 Soluens coacte poſt cautionē metu factā quādo repetat. ⁊ nu. 13.
10 Ubicunqꝫ in ſolutione poteſt ſubeſſe alia cauſa, quam approbatio prime promiſſionis, quis non preſumitur illam approbare.
12 Contra aſſerentem ſe ſpoliatum metu competit exceptio, ſed non competit quando agit poſſeſſorio.

a **Ante[a] non ſolum.** Solutio ſpōtanea purgat vitium metus adhibiti tēpore promiſſionis, h. d. Aſſumo principium, ⁊ opp. ff. de condi. ob turpem cau. l. ex ea. ⁊ l. metum §. ſed ꝙ pretor. ff. eo. Sol. Ibi fuit adhibitus metus in ſoluendo hic in promitten-
1 do tantum. ¶ Opp. ſecundo, ⁊ aſſumo finem gl. † Iuris ignorantia non nocet in damnis vitādis, vt l. error. ff. de iuris. ⁊ fac. ign. ſed hic ſoluens errauit, ergo ⁊c. glo. dicit quod hic fuit error ſupinus, vt l. nec ſupina. de iur. ⁊ fac. igno. ⁊ vide glo. Contra iſtam ſolu. videtur. ff. de cond. inde l. ſed ⁊ ſi me putem. in princ. vbi in damnis quilibet errans quātũcunqꝫ fatuus, ⁊ in facto proprio excuſatur. Sol. Dic quod hic ſoluit ſcienter, vel ſi ponis eum erraſſe, poſito quod repetitio competeret per iura contraria, non competit per actionem quod metus cauſa, ⁊ hoc eſt quod dicit iſte tex. ſed alio modo competit repetitio, non autem cōpetit per hanc actionem. ⁊ vide text. qui dicit, ⁊ vim paſſum ⁊c. ¶ Modo venio ad oppo. ⁊ redeo ad
2 princi. gloſ. ⁊ concludo † quod ſi ſcienter ſoluit, ſublatum eſt vitium metus adhibiti tempore promiſſionis, ⁊ ſic ceſſat repetitio, ſi ſoluiſſet ignoranter, forte poſſet repetere, nō per hanc actionem, ſed per aliam, ſcilicet per condictionem indebiti. ¶ Ad hoc oppon. tutus exceptione odioſa, ſi ſoluit per errorem non repetit, vt l. qui exceptionem. ff. de condi. inde. Glo. fatetur contrarium dicens ꝙ etiam per iſtam reſtationem ceſſat repetitio. ⁊ vide gl. Docto. moder. hic multum notabiliter dicunt, quod iſta gloſſ. nōn dicit verum. nam l.
3 qui exceptionē. loquitur de exceptione mere odioſa. † vt exceptio
4 Macedoniani, ſed exceptio † metus eſt odioſa reſpectu inferentis metum, ⁊ eſt fauorabilis reſpectu paſſi metum, ⁊ ideo non obſtante illo odio competit repetitio, ne alias ſit melioris cōditionis delinquens quam non delinquens. contra l. non ſolum. la j. ff. de nora. Et ita dicunt ipſi, ꝙ ſatis placet mihi pro modo. forte alibi iſtum paſſum examinabimus melius. ¶ Item oppo. dixi ꝙ ſoluens per
5 ignorantiam repetit, contra vna ſolutio † non parit obligationem, ⁊ liberationem, vt l. qui hominem. §. fin. ff. de ſolu. ergo iſte ſoluens cum ſit liberatus ab illa obligatione, non poteſt repetere. Gl. fatetur contrarium. Tu dic contra, ſi ſoluiſſet ignoranter. Nec obſtat quod iſta ſolutio parit liberationem, quia verum eſt quod parit liberationem ab omni obligatione valida, ſed quia erat tutus exceptione, ideo non impeditur repetitio.

Modo Habes primam gloſſ. veniamus ad q. ⁊ debes ſcire quod Guar. poſuit ſuper hanc l. vnam ſuam gloſ. que an ſit vera dubitatur, ⁊ eius verba recitantur hic per gl. quam vide. Iſta gl. habet tres partes. Prima cum dicit, preſumitur querelam de vi non habuiſſe. Iſta pars eſt vera, ſi ponis eum ſcienter ſoluiſſe, poſtquā metus ceſſauerit, alias ſecus, vt j. dicam. Secundo dicit, Aut ergo omnino non repetet, ⁊ iſta pars eſt vera, ſi ponis eum ſoluiſſe ſcienter poſtquam metus ceſſauerit, alias ſecus, vt ſ. dixi. Tertio dicit, aut eatenus impeditur, donec probet contrarium. Iſta pars eſt vera, ſi ponis ſoluiſſe ignoranter, vel ſoluiſſe inſtante metu, alias non poſſet repetere, vt ſ. dictum eſt. Ita de-
6 bes intelligere gl. hic poſitam. ¶ Quero, † quid ſi parum poſt cautionem coactus ſoluit, an poſſit repetere? Oldra. quod ſic. ſed gloſ. contra Breuiter omnes doct. tenent iſtud, Aut quis ſoluit inſtante metu, vel metus periculo, ⁊ tunc poteſt repetere aut poſtquam metus ceſſauit, ⁊ tunc ſecus. Ita loquitur hic ⁊ text. hoc probat. Puto autem metum inſtare ſi cauſa ex qua metus inferebatur, ſubſiſtit. verbi gratia, aliquis Tyrannus cogit me ad promitten-
7 dum, certe toto † tempore ſue tyrannidis [b] inſtat metus ⁊ donec ſum in loco vbi ipſe exercet tyrannidem arg. l. Fulcinius. §. quid ſi
b autem. ff. quib. ex cauſ. in poſſeſſ. ea. facit ad hoc extra eodem titul.
c capit. j. ¶ † Querit gloſſ. [c] quid ſi iuraui per metum dare decem, ⁊
8 poſtea ſoluo ſponte, an poſſum repetere? Glo. hic dicit ꝙ non licet
d de iure canonico contra, quia videor ſoluere metu periurij, [d] vt repetam. argu. extra de iureiur. cap. debitores. ⁊ extra. eo. c. ad aures,
9 ⁊ vide gloſſ. † ⁊ huic iuri canonico ſtandum eſſet in his. ¶ Ex quo
10 nota † quod vbicunque in ſolutione poteſt ſubeſſe alia cauſa, quam approbatio prime pomiſſionis, quod non preſumitur illam approbare, vt videbitis infra l. proxi. ⁊ hoc quia videor ſoluere metu periurij (ſoluo) non vt approbem promiſſionem primam, ſed vt non
11 ſim periurus. ¶ Et per hoc dico quod in iſta † ciuitate, ⁊ alijs ciuitatib. Tuſcie, vbi contra inſtrumentum non poteſt opponi exceptio doli, vel metus, quin aliquis capiatur, ⁊ fiat ſolutio, quod ſoluens non videtur primam promiſſionem approbare, ſed videtur ſoluere, ne capiatur, ⁊ poſſet repetere. Facit ad predicta quod dixi. ff. quod vi aut clam. l. j. §. ⁊ parui. ¶ Reſtant videre in glo. due oppo. quas omiſi. Oppo. ⁊ videtur, quod obligatio facta metu ſit nulla, tanquam turpis, vt ſ. de legi. l. non dubium. dic vt in gl. ¶ Item oppon. quale fuit principium, talis debet eſſe proceſſus, quoad primordia litis, ⁊c. vt l. j. j. de imp. luc. deſcript. lib. x. Solu. quod hic ſequitur poſt principium, eſt contrarium primo, quia ſpontanea
e ſolutio eſt contraria coactioni, merito illud tollit. ¶ Ultimo [e] ex-
12 tra glo. not. ⁊ tene menti. dixi quod ſpoliatus ante omnia † eſt reſtituendus, nec poteſt obijci aliqua exceptio, vt l. momentanee. j. vnde vi. ⁊ ſi per vim vel alio modo. l. j. hoc eſt verum ſi agitur poſſeſ-

ſorio.vt ibi,ſed ſi agitur petitorio,vt actione ꝙ me.cau.pōt obijci exceptio.quod ille metus eſt purgatus per aliquē actum poſtea ſubſecutum.vel per conſenſum expreſſum,vt hic ꝛ l.j.ĵ.ſi per vim, vel alio modo.circa quod vide Inn.extra de renun.c.ſuper.

ADDITIONES.

a IOAN.FRAN.RVER. ☞ Cum te.* Limita hanc l.vt per Bar.ſingulariter in l.ſi per vim.ĵ.eo.tit.ꝛ limitat ſing.Io.and.in c. ad audientiam.ꝛ ibi Abb.extra quod me.cauſa.

* CLAV. DE SEISS. ¶ Metus. Aliter ꝛ notabi.limitatur regula huius l.per Canoniſt.in c.ij.de reſti.ſpolia.

b ¶ Tyrannidis. Vide Pe.de anch.conſi.ccc.

c AND. BAR. ¶ Querit gl. Adde que notaui ad Bal.in l.j.ĵ.ſi a non compe.iud.

d ¶ Metu periurū. Adde quid de ſoluente metu excommunicatio in e.Rome.conſi.ccclxix.

e ¶ Vltimo. Vide que dixi in cap.ſollicite.de reſti.ſpo.ꝛ vide c.ij.de reſti.ſpo.vbi allegatur lex iſta hic poſita per Inn.ꝛ alios.

ALIA LECTVRA.

Cum te. Vbi promiſſio eſt facta ꝑ vim, ꝛ ſequitur ſolutio ſpontanea,non competit actio qđ metus cauſa.h.d. ¶ Opp.de l.ex ea ſtipulatione.ff.de cōdi.ob.turp.cau. Sol. Gl.tenet qđ ibi interuenit metus tam in promiſſione quam in ſtipulatione,hic in promiſſione tm̄. Et aſſignat tres rationes. Prima eſt multum no.ꝛ intelligitur ex lege contraria, Secunda eſt bona. Tertia eſt falſa,in eo quod gl.dicit,qđ vna ſolutio,ꝛc. Dictum gl.habet locum, vbi quis reperitur in delicto qꝛ eſt verum quod eadem ſolutio non parit liberationem,ꝛ repetitionem,qꝛ iſto caſu repetens videtur ſibi contrarius,qđ non eſt in caſu noſtro, Et aduerte,quod ſi tertia ratio gloſ.eſſet vera eodem modo deberet dicere qđ ſi metus eſſet adhibitus in ſolutione non competeret repetitio.qđ eſt falſum,ꝛ ex his omnibus gl.noſtra reprobat quādam gl.que gl.incipit,preſumitur enim,ꝛc. ¶ Aduerte,quod gl.contraria habet tres partes. Prima particula ſm gl. ꝛ doc.eſt vera,dummodo intelligant ſecundum do.Ia.de preſumptione iuris contra quam non recipitur probatio in contrarium. ¶ Item ſecunda particula eſt vera,tertia falſa,vt hic patet in gl. Pro qua videtur velle tex.noſtre legis vbi ponitur pro conſtanti quod vis non fuit adhibita in ſoluendo. Item opp.qđ iſte ſoluēs videtur erraſſe in iure,quia poterat ſe defendere,ſed error iuris in damno vitando non nocet,vt l.error.ꝛ l.regula.de iur.ꝛ fac.igno. Solue,vt gl.vel dic.quod leges contrarie habent locum vbi ſolutio fuit facta ignoranter,hic fuit facta ſcienter. ¶ Item op.ꝛ videtur quod cum talis ſolutio ſit contra legem quod quicquid ſequitur ex ea,non valet,vt l.non dubium.ĵ.de legi. Soluit gl.no.in fin. gl.magne,quam no.quia licet fuerit turpiter facta, per metum,ſcʒ non tamen fuit turpis de ſe. De hoc videbitis in l.dolo.ĵ.de inuti.

13 ſtipu. ¶ †Querit gl.de duobus,pone quod aliquis per vim promiſit centum,que non ex interuallo,ſed ſtatim ſoluit, nunquid repetit? Hic fuerunt opin.qꝛ quidam dixerunt quod ſic.ar.l.iij.§.Seio. ff.de mino.arg.l.ſi mulier.ĵ.ad Velleia.gl.ſecundum Hugo.reprobat hanc opi.ꝛ non allegat.do.Iaco.tenet idem cum gl.per hanc legem que loquitur indiſtincte. Non ob.§.Seio.qꝛ ibi ſcđs actus de neceſſitate venit ad conſequentiam immiſtionis, ꝛ exactio debitorem de neceſſitate ſequitur aditionem hereditatis,quod non contingit in caſu noſtre legis,quia ſolutio non ſequitur de neceſſitate ad promiſſionem factam per vim,imo ſoluēs poterat opponere exceptionem,qđ metus cauſa,ꝛ ſi non opponit,videtur habere ratam precedentem vim. Nō ob.l.ſi mulier.ĵ.ad Velleia.vbi ſuccurritur mulieri circa ſecundum actum, ſicut circa primum intrā biennium. Reſpon.qꝛ ſecundus actus nititur eadem ratione qua primus,qꝛ in vtroqʒ actu ineſt ratio fragilitatis ſexus; quod non eſt in caſu noſtre legis,qꝛ ſoluens poterat opponere exceptionē. verum eſt qđ do.Cy.reprobat dictum eius gl. Nā vbi ſtatim poſt promiſſionem coactam fit ſolutio,in ſolutione adhuc videtur ineſſe vis,ſeu metus,qui fuit in promiſſione,per regulā iuris,ea que incontinēti,ꝛc.vt l.lecta.ſi cer.pe.ibi eſt iuris caſus cōtra dictū gl.ꝛ l.nouiſſime.§.j.ibi.quid ēm ſi cōpulſus.ff.ꝙ fal.tu.auth.ꝛ vt hoc intelligas deberis ſcire ꝙ ille.§.probat hic,ꝙ hec ſunt paria aliquē facere aliquid compulſum ad hoc,aut facere timore ne compellatur,vnde vi ſoluens iam fuit expertus eam in promiſſione illa.

¶ Item cadem vis preſumitur eſſe in ſolutione,que non valet. Facit ad queſtionem pone ex forma ſtatuti reformat ꝙ bona rebellium debent venire in cōmuni.ꝛ debitores eorum poſſint exigi,debitor cuiuſdā rebellis fuit coactus,vt ſolueret debitū cōi,non ſoluit tunc,ſed relaxatus ſoluit poſt vnū diem,vel duos,reuertitur creditor rebellis,ꝛ petit debitum. Op.pro debitore ꝙ ipſe eſt liberatus per ſolutionem factam communi,ꝛ allegat queſtionem factā in l. liberto.§.Lucius.de ann.lega.l.creditor.ff.de ſolut. Replicabitur qđ licet fuerit detentus in palatio,tamen poſtea facta eſt ſolutio,

quid iuris. Hec glo.facit contra debitorē,veritas videtur in contrarium per l.nouiſſime.§.j.prealleg. Item querit gl.pone,quod alquis iurauit per metum,poſtea ſoluit,nūquid poſſit repetere? Gl.dicit quod non,quia tale iuramentum remittitur,vt l.ſi.ff.de his qui ſatiſd.cog,de iure canonico ſecus,vt in gloſſ.

LEX III.

1 ☞ Res vendita per metum,poteſt repeti per actionem in rem.
3 Res empta metu poteſt preſcribi,ꝛ ſic cōtra actionē quod metus cauſa opponitur exceptio preſcriptionis.
4 Actio quod metus cauſa,quādo detur cōtra tertiū poſſeſſorem.
5 Actio perſonalis quod metus cauſa,ſcripta in rē, quando detur contra tertium poſſeſſorem,vnde naſcatur.
6 Pretium rei vendite per metū,cui debeat reſtitui quando agitur ad rem.ꝛ nu.18.
7 Si primus emptor dedit maius pretiū,quā pretiū quod dedit ſecundus,ꝙ pretium reſtituit agens ad rem,ꝛ nu.8.ꝛ nu.19.
11 Actio perſonalis ſcripta in rem, preſcribitur longo tempore.
12 Poſſeſſor bone fidei,licet faciat fructus ſuos,tamen tenetur reſtituere quatenus eſt factus locupletior.
13 Poſſeſſor bone fidei an teneatur de fructibus ante triennium,ꝛ ipſos preſcribat triennio.
14 Res poſſeſſa violentia compulſiua preſcribitur,non autem poſſeſſa vi expulſiua.
17 Contractus venditionis metu celebratus,quādo non ſit nullus ipſo iure.

Si vi vel metu. Coactus fundum vēdere,poteſt illum repetere a quolibet poſſeſſore,ſi pretiū reſtituit.ꝛ pre
1 ſcriptio non currit,hoc dicit. ¶ Primo not.† ꝙ res vendite per metum poſſunt repeti per actionē in rem a quolibet poſſeſſore. Secundo nota,quod
2 debet reſtitui pretium a vendicante. Ex quo habes †contra hanc actionem opponitur exceptio retentionis propter pretium,licet contra interdictum vnde vi,nulla talis exceptio poſſit opponi.
3 ¶ Tertio no.ꝙ †res empta metu poſſit preſcribi. Ex quo habes quod cōtra actionē ꝙ metus cauſa,opponitur exceptio preſcriptionis rei. ¶ Ad iſta tria opponamus per ordinem. ¶ Opp.vēdens, licet per metum,tranſtulit dominium,vt l.ſi mulier.§.ſi metu.ff.eo.Inſti.de rerum diui.§.per traditionem.ergo nō poteſt vēdicare rem tanquā non dominus,vt l.in rem.in princ.ff.de rei vendi. Soluit glo.ꝙ de iure ciuili nō poſſit vēdicare,ſed de iure pretorio
4 ſic,quo iure non videtur dominium perdidiſſe. ¶ Item oppo.†ꝛ videtur ꝙ contra tertium poſſeſſorem non debeat dari actio quod metus cauſa,vt l.metum.§.licet.ff.eod. Solu. Fateor contrarium, quod ex hoc edicto tria dantur remedia, ſcilicet vtilis in rē, actio perſonalis,ꝙ metus cauſa,que eſt in rem ſcripta,ꝛ exceptio metus vt d.l.metum.§.ſed quod pretor.ꝛ §.licet.ꝛ §.volenti.ꝛ hac l. ¶ Cir
5 ca hoc queritur,†iſta actio perſonalis ſcripta,etiam in rem quādo datur contra tertium poſſeſſorem vnde naſcitur? Gloſ.magna hic mirabiliter dicit quod naſcitur ex varijs figuris cauſarum,vt l.j.in prin.de act.ꝛ obli. ¶ Et aduerte,ne erres,ego nō quero de actione in rem vnde oriatur,qꝛ illa non oritur ex obligatione, datur enim contra poſſidentem,qꝛ poſſidet,non qꝛ obligatus. Inſtit.de actio. §.j. Sed ego quero de actione perſonali in rem ſcripta. Iſta enim datur contra poſſeſſorem tanquam obligatum,ideo qꝛ poſſidet,vt l.de eo.in fin.ff.ad exhib. Illa igitur obligatio contrahitur ſola rei peruentione, eo ipſo ꝙ res peruenit ad eum, ideo dicitur oriri ex varijs figuris cauſarum. ¶ Ad ſecundum no.opp.ĵ.de rei vend.l. ſi mancipium.ꝛ ſum in j.gl.magna. Sol. Hic debet reſtitui ideo,qꝛ pretium eſt verſum in eius vtilitatem. ¶ Oppon.ff.de rei vendi.l. emptor. Solue eodem modo. ¶ Oppo.ĵ.de preſcript.xxx.anno.l.j. Solue eodem modo. ¶ Item opp.ĵ.de reſcin.vend.l.j. Solue vt in gl. ¶ Oppo.de l.ſi per impreſſionem.ĵ.eo. Sol. Aliud cum agitur condictione ex l.illa,aliud cū agitur actione ꝙ metus cauſa. ¶ Cir
6 ca iſtud notabile quero †primo cui debet reſtitui illud pretiū. Reſpondeo,ſi quidem agitur cōtra metum inferentem, debet reſtitui ſibi ſine dubio,ſi agitur contra poſſeſſorē, tunc poteſt iſte,qui vendicat,ſoluere primo emptori. Item poteſt ſoluere huic emptori ſecundo ſi vult. Ita dicit gl.ꝙ qualiter procedat.ĵ.dicā. ¶ Vide gl. in princ.in eo ꝙ dicit poteſt ſoluere huic ſecundo emptori,videtur contra qꝛ non ab ea habuit pretiū,ſed a primo emptore,ꝛ ipſi primo emptori debetur.ergo ſi ſoluo alteri non ſequitur liberatio, l.qui hominem.§.ſi nullo.ff.de ſolu. Gl.reſpondet duobus modis. Primo modo,qꝛ primus emptor cogitur habere ratū, qꝛ eius negotium eſt vtiliter geſtum.ſoluit enim creditori ſuo.nā hic ſecūdus emptor poterit repetere a primo,qui ſibi vendiderat,vnde cū eius negotium vtiliter ſit geſtum, ergo ꝛc.vt l.ſoluendo.de neg.geſt.ꝛ l. Pomponius.ꝛ l.que vtiliter.poterat ſoluere creditori creditoris, vt.l.ſi opera.de doli excep.ꝛ l.ſi libe.de neg.geſt.ita dicit gl.magna. Sed quid diceres,ſi iſte ſecūdus nō fuiſſet emptor,ſed donatarius, vel quid

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

vel quid ſi fuiſſet actum ꝙ a primo non poſſet repetere etiā pretiū,
dic vt dicam in ſequenti queſtione. ¶ Quero quid ſi pretiū ꝙ pri-
7 mus † emptor dedit, eſt maius quā pretium ꝙ dedit vltimus, ꝙ de-
bet reſtitui? Glo. dicit, ꝙ eſt in electione actoris ꝙ pretiū reſtituat.
arg. l. ſi cum militarib. in fi. ſ. de reſtit. mili. ⁊ vide gl. tuam in fi. Pet.
de Bel. ⁊ domi. Cy. ſequēdo eum videtur tenere ꝙ totum primum
pretiū debeat reddi, q: ille, qui vendidit ſecundo emptori, tranſtu-
8 lit in eū omne ius ſuum. nos quid dicemus? Ego † fateor ꝙ ſi in in-
ſtrumento venditionis fuiſſet dictum, ꝙ vendidit illam rem, ⁊ oēm
actionē quā habet in dicta re, ſeu pro dicta re, ſicut fit hodie in in-
ſtrumentis, ꝙ Pet. verum diceret. Sed ſi fuiſſet res vendita ſimpli
citer prout proponitur, tunc non trāſit niſi ius reale. Nam iura illa
que cōpetunt perſone, nō tranſeunt niſi cedantur, vt l. in creditore.
9 ff. de euict. ¶ Et ideo puto tunc aduertendū, qualiter † opponatur
exceptio, aut iſte poſſeſſor quentus opponit exceptionē nō debere
ſe reſtituere, niſi ſibi reſtituatur pretium, ⁊ non debet ſibi reſtitui,
niſi pretium ꝙ ipſe dedit. Ita loquitur l. ſi cum militaribus. ſ. de re
ſtitu. mili. Sed ſi oppoſueris exceptionem, non debeo tibi reſtitue-
re iſtam poſſeſſionem donec pretiū reſtituas ſimpliciter, vel donec
reſtituas pretium primo emptori, optime procederet iſta exceptio,
q: exceptiones ex perſona venditoris tranſeunt in emptorem, vt l.
ſi a te. in fi. ⁊ l. ſi mater. §. fi. de excep. rei iud. ⁊ tunc debet ipſi primo
emptori reſtitui. Idem dico, ꝙ ſi iſte, qui vendidit coacte, vellet iſti
primo emptori pretiū reſtituere, ⁊ nihil huic ſecundo, optime poſ-
ſet, q: eius eſt debitor, qui habuit ab eo, niſi iſte ſecundus haberet
ius ceſſum contra eum per generalia verba venditionis, vel niſi il-
lud ius eſſet obligatum pretextu obligationis conſuete apponi in
venditionib. tunc haberet locum leg. iij. ſ. de noua. ⁊ que res pigno.
oblig. poſ. l. nomen. ¶ Ad tertium notabile opp. hec actio eſt per-
ſonalis, ergo non tollitur longo tempore, vt l. iij. de conſt. pecu. Gl.
10 ſoluit optime, ⁊ dic vt in gl. tua notabili. ¶ Not. † ꝙ actio perſona-
lis ſcripta in rem, preſcribitur longo tempore. ¶ Secundo oppo.
emptor licet per metum ſit dominus, vt ſupra dixi, ergo non pre-
ſcribitur, vt l. ſequitur. §. lana. ff. de vſucap. dicit glo. hic videtur do-
minus de iure pretorio. Vel aliter ille, qui eſt dominus reuocabili-
ter, preſcribit contra illā actionem, per quam poteſt reuocari illud
dominium, multo fortius quam ſi non eſſet dominus, vt l. in bello.
§. ſi quis ſeruū. de capti. ⁊ poſtlimi. re. ¶ Nota hoc ad multa. Vos
11 ſcitis † ꝙ bone fidei poſſeſſor facit fructus ſuos, tenetur tamen reſti-
tuere quatenus eſt locupletior, no. in l. fructus. ff. de rei vendicatio.
12 ¶ † Item ſcitis ꝙ poſſeſſor rei mobilis preſcribit triennio, Ex quo
13 concluderetur † ꝙ bone fidei poſſeſſor nō tenetur de fructibus per-
ceptis ante triennium, q: ſicut ſi nō eſſet dominus, cum ſit bone fi-
dei, ipſos preſcriberet triennio, eodē modo hic preſcribat fructus
triennio tex. ⁊ gl. habes in l. ſequitur. §. fructus. de vſuca. quod tene
menti, q: millies practicabis. ¶ Item op. res furtiua, vel vi poſſeſ-
ſa non poteſt vſucapi. vt Inſtitut. de vſuca. §. furtiue. ſed iſta eſt vi
14 poſſeſſa, ergo ⁊c. Sol. Res † poſſeſſa violentia expulſiua non preſcri
bitur, ſecus ſi violentia cōpulſiua. Ita loquitur hic, ꝙ no. multum,
q: valde notabilis ſol. eſt. ¶ Opp. in auth. vt ſponſa. larg. §. rurſus
poſita. ſ. de preſcri. longi temp. auth. male fidei. Solu. Iſta iura ali-
quantulum mutantur per iura noua. ⁊ ibi videbitis. ¶ Circa hāc
15 legem querit glo. quid † ſi ſecundus emptor preſcripſerit, vtrū actio
ꝙ metus cauſa duret contra primum. Gl. dicit ꝙ non, vt ſ. de his,
qui a non do. ma l. ſi. Iſtam gl. omnes reprehendunt, nam ibi loqui
tur quādo dominium rei eſt cauſa actionis perſonalis ita ꝙ actio
datur in conſequentiam dominij ꝙ hic nō eſt ideo competit actio
contra primum dominium, vt l. item ſi res. in princip. de aliena. iu.
mu. cau. fa. ⁊ ibi gloſſ. dixi vobis plene alio anno, in l. iij. ff. vi bon. ra.
16 ¶ Querit gl. an iſta † actio finiatur anno, ſicut reſciſſoria? Gl. dicit
17 quod non, ⁊ bene. Item queritur an contractus † venditionis ini-
tus metu ſit ipſo iure nullus, ſicut quādo dolus dedit cauſam con
tractui. Quidam dicebant quod ſic. Alij contra, ⁊ hec eſt veritas,
⁊ aliud in dolo meticuloſo, ⁊ aliud in dolo ſimplici, vt in contrario.

ALIA LECTVRA.

SI Vi. Coactus per vim, ⁊ metum ad vendendū
rem poteſt illā repetere actione ꝙ metus
cauſa vtili in rem, ſi pretium reſtituat, ⁊ preſcriptio non
cucurrit. h. d. ¶ Not. tria. Primum venditor agens hac
actione debet reſtituere pretiū. Secundū eſt ꝙ cōpetit vtilis in rē.
Tertium eſt, ꝙ emptor ſecūdus preſcribit rem per metū vēditam.
¶ Contra primum dictū opp. ⁊ ſum in gl. ſuper verbo, reddito cir-
ca medium de l. ſi mancipium. ſ. de rei ven. Sol. glo. ꝙ ideo pretium
reſtituitur hic, q: fuerit verſum in vtilitatem venditoris. ¶ Item
oppo. de l. in ciuilem. ſ. de fur. Sol. vt in precedenti contrario. Circa
ꝙ vide ꝙ no. in l. emptor. ff. de rei vend. ¶ Item opp. de l. j. ſ. de reſ.
vend. Gl. ibi dat plures ſol. hec eſt vera. ¶ Itē opp. de l. ſi per im-
preſſionem. ſ. eo. Sol. vt in gl. ¶ Item oppo. contra ſecundum di-
ctum. Rei vendicatio datur domino, vt l. in rem. ff. de rei vēdicatio.
ſed venditor per traditionem, licet coactā, deſinit eſſe dominus, vt
l. traditionib. C. de pac. ergo non competit actio in rem. Gl. fatetur
contrariū de iure ciuili, ſed de iure pretorio non videtur eſſe trāſla-
tum dominium in effectu, cū poſſit recuperari beneficio pretoris,
vt l. nemo. ff. de in integ. reſtitu. Et ideo non mirum, ſi competit ſibi
hec actio. Item opp. ⁊ videtur ꝙ ei competat aliud remedium, vt
l. metum. §. volenti. ff. eo. Sol. glo. que incipit non ſolum, ꝙ cōpetit
vtilis in rem vt hic, ⁊ alia remedia in l. contraria. ¶ Item oppon. ⁊
ſum in gl. magna. ad tertium dictum, quia non eſt dubium ꝙ actio
ꝙ metus cauſa eſt perſonalis ſed actio perſonalis nō preſcribitur
longo tempore decem, vel viginti anno. vt l. ij. ſ. de conſtit. pecunia.
⁊ l. omnes. ſ. de preſcript. xxx. vel xl. annorum. Gl. dat duas ſolutio.
Prima eſt, licet fuerit ſecunda in gl. quod cūm iſta actio quod me-
tus cauſa, excedat ſuos terminos, q: competit contra poſſeſſorem
quemcunq;, tamen eſt perſonalis, licet dicatur in rem ſcripta, vt l.
metum. §. fin. ff. eo. non mirū ſi excedatur a ſuis terminis. Tene pri-
mam ſecūdum do. Iaco. ¶ Item opp. dicitur ꝙ ſecundus emptor
per traditionem fuit factus dominus, ⁊ nō preſcribit, vt l. ſequitur.
§. lana. de vſucap. Sol. glo. quod licet ſit factus dominus non ideo
minus preſcribit non tamen preſcribit dominium, ſed preſcribit
actionem, quia illud dominiū poſſet reuocari de iure pretorio. Si-
gna iſtam glo. ¶ Item oppo. de §. furtiue Inſtit. de vſucap. Solu.
glo. quod contrariū loquitur in vitio reali quod afficit ipſam rem.
¶ Item oppo. de authent. male fidei. de preſcriptio. longi tempo-
ris. Solue vt in gloſſ. ¶ Quero que ſit differentia inter vim, ⁊ me-
tum Dic vt in glo. vel cape differentiam ex l. j. ⁊ l. ij. ff. eod. ¶ Item
18 dicitur ꝙ debet reſtitui pretium. † Quero cui debet reſtitui, vtrum
primo ementi per vim, an ſecundo emptori? Gloſſ. dicit ꝙ vtrique
eorum, q: cum ſecundus emptor dicitur creditor primi emptoris,
debitor ſoluendo creditori ſui creditoris liberatur. Circa quod vi-
19 de quod not. in l. ſi opera. ff. de doli except. ¶ † Item quero ꝙ pre-
tium debet reſtitui. Gl. in fi. poſita ſuper verbo, reddito, dicit quod
venditor per vim coactus poteſt reſtituere quodcunque vult, ta-
men. Cy. reprobat dictum glo. quod cum emptor ſecundus ſucceſ-
ſerit in locum primi debet vti eo iure quo ſuus anteceſſor, per re-
gulam iuris cūm quis. lib. vj. ſed primo emptori debet reſtitui pre-
tium ab eo receptum ergo ⁊ ſecundo poteſt tolerari gl. ſecundum
do. Iac. per l. nomen. in fin. que res pign. oblig. poſ. Item querit gl.
pone quod emptor ſecundus preſcripſerit iſtam rem non poteſt
agi contra iſtum emptorem. Sed nūquid potero agere contra pri-
mum emptorem inferentem vim? Gloſſ. determinat quod non, per
l. fi. ſ. qui a non do. ma. Iſta. gl. eſt contra caſum l. item ſi res, in prin.
ff. de aliena. iudi. mut. cau. fac. Ad finē reſpondeo. vt not. in d. l. item
ſi res. in fin. gl. Item querit gl. nunquid hec reſciſſoria finiatur an-
no? Dic, vt not. in d. l. ſed ſi per pretorem. §. quoties. ex quib. cauſ.
maio. per Dyn. in §. rurſus. Inſti. de actio. ¶ Item queritur actio
quod metus cauſa que datur contra ſecundum emptorem vnde
naſcitur? Reſpon. glo. quod ex varijs figuris cauſarum. Dominus
Iacob. reprobat iſtam glo. quia non eſt verum quod naſcatur ſic,
ſed oritur iure dominij ex preuentione rei, quia res ad eum perue-
nit, ⁊ iſto reſpectu dicitur ſcripta in rem. Simile in actione ad exhi-
bendum, vt l. iij. §. eſt autem. ff. ad exhibendum. ¶ Vltimo querit
glo. quid ſi res eſt integra. Dic vt in gloſſ.

LEX IIII.

1 ☞ Contra actionem quod metus cauſa opponitur exceptio con-
ſenſus poſtea adhibiti.
3 Actio quod metus cauſa, quando, ⁊ cum qua actione concurrat.

SI Per vim. Hec actio intra annum datur
ad quadruplum, poſt annum
ad ſimplum, ſi alia actio non competit, h. d. ¶ Not. ꝙ
1 contra hanc † actionem opponitur exceptio conſenſus
poſtea adhibiti. ¶ Contra hoc opponitur, nonne recipiendo pre-
tium videtur approbare venditionem. argu. C. eo. l. ij. Reſpondeo,
2 † non licet enim ſolutio ſpontanea inducat approbationem, quia
non poteſt videri facta alio reſpectu, tamen receptio ſpontanea
non inducit approbationem contractus. Ideo enim recipio pre-
tium, vt ſit mihi magis cautum, quia tanto minus habeo perdere,
vnde poteſt eſſe alia ratio, quam approbationis. Hoc ſentit Inno-
3 cen. optime in ca. ſuper hoc. extra de renun. ¶ Oppo. ꝙ hec actio
concurrat cum alia, vnde videtur obſtare ff. eo. l. ſi cum exceptione.
§. eum. ⁊ l. metum. §. volenti. Sol. non concurrit cum alia ſcilicet or-
dinaria. cum alia extraordinaria ſic, ⁊ bene. Alij dicunt, quod non
concurrit cum alia, que non oritur ex hoc edicto, quod nō eſt ve-
rum, vt d. §. volenti, ergo tene primam ſolutionem.

ALIA LECTVRA.

SI Per vim. Actio ꝙ met. cauſ. intra annum
competit ad quadruplū, poſt an-
num ad ſimplū, niſi alia actio competat. h. d. Quero de in-
tellectu verſi. qui dicit, niſi alia actio non ſit, querunt docto. vtrum
ſuper hoc ferantur due ſententie. De hoc glo. in l. ſi cū exceptione.
§. hec autem actio. ff. eod. Vltramon. dicunt hic, ꝙ non eſt neceſſa-

ria in hac actione duplex ſententia,imo poterit expediri vna ſententia.ꝛ formabitur libellus ſic,dico quod coegiſti me per vim. vt venderem tibi fundum,ꝛ vendidi,ꝛ tradidi,quare peto,vt fundum reſtituas,ꝛ ſi diſtuleris vſque ad annum mihi reſtituere,peto quadruplum. Iſta eſt forma libelli,ꝛ ſic formabitur ſententia. Hanc formam vidiſtis in l.conducto.j.de loca.ꝛ conduct.Non habetis hic alia.

LEX V.

a NON INTEREST. a Siue quis coactus ſit vẽdere, ſiue minori pretio vendere,habet locum hec actio,h.d. ¶ Quero,vtrũ de neceſſitate requiratur quod ille, ad quẽ res perueniret, ſciat metum illatum.Gl.dicit ꝛ bene,quod quantum ad reſcindẽdum vel repetendum rem,non requiritur ſcientia, ſed quãtum ad periculũ interitus eſt differentia,quia ſciens tenetur.ignorans nõ, vt l.ſi cum exceptione.§.in hac.ꝛ §.aliquãdo.ff.e. ¶ Quero,vtrum ſit aliqua differentia,vtrum quis cogatur vendere,vel minori pretio vendere? Certe quantum ad hoc, vt iſta actio cõpetat, non eſt differentia quia vtrobique competit, vt hac l. quia in princip. loquitur de eo qui ſit coactus vendere, quod vendere nolebat, ibi, nam ꝛ ſi pretio minori, loquitur in eo qui volebat vendere, ꝛ fuit coactus vendere minori pretio,ſed eſt differentia in modo concludẽdi in hac actione. Nam coactus vendere petit reſcindi contractum,ꝛ rem reſtitui.Coactus vendere pretio viliori, petit ſuppleri iuſtum pretium, non rem reſtitui,non enim fuit in vendendo coactus,ſed in pretio viliori. Iſtud probatur in l.ſi res,§.j. de iure do. Ita debes hoc intelligere,ꝛc.

ADDITIO.

a ¶ Non intereſt. Adde quod Paul.de Caſtr. per hanc legem dicit ſe conſuluiſſe quod cum quidam tyrannus volebat pecunias ab vno,qui non habebat,ꝛ ob hoc feciſſet ipſum incarcerari, vt compulſus venderet poſſeſſionem vni pecunioſo,ꝛ ille emptor putaret tute emere, quia ab ipſo violentia non inferebatur qui pecunias numerabat, quod tamen venditor hoc non obſtante poterat habere regreſſum ad bona, ꝛ recuperare, nec emptor pretium recuperare poterat,quia non verſum fuit in vtilitatem eius, ꝛ hoc dicit diuerſum ab eo quod habetur in l.qui in carcerem.ff.eo.

ALIA LECTVRA.

NON INTEREST. Siue quis cogatur vendere per metum ſiue minori pretio vendere,competit hec actio,hoc dicit. ¶ Quero nunquid hoc ſit verum indiſtincte quod ſiue emptor ignoret vim illatam,ſiue non,poſſit conueniri? Dic quod ſic. In vno tamẽ eſt differentia,videlicet circa interitum,vt l.ſi cum exceptione.§.aliquãdo. ff.eod. ¶ Item quero,quid ſi aliquis eſt coactus vẽdere iuſto pretio? Dic vt in gloſſ.que incipit,iuſto pretio.

LEX VI.

AD INVIDIAM. Ex dignitate ſola cõtrahentis violentia nõ probatur,hoc dicit. ¶ No.quod ex dignitate ſola nõ preſumitur violentia vel metus,ꝛ ideo dicebam tibi in l. interpoſitas.S.de trãſac.quod ſi mulier vẽdit propter metum mariti,eſt iuſta cauſa reſcindendi contractum,vt l.j.§.onerande.quarum rerum act.non dat.tamen iſte metus non proba-
a tur a eo ipſo quod eſt maritus,argu. huius legis,ſed neceſſe eſt ꝙ probentur mine,vel verbera,vt j.l.proxi.ꝛ per Inno.extra de conuer.coniug.c.accedens,ꝛ ibi plene de hoc,ꝛc.

ADDITIO.

a P.PAV.P. ¶ Probatur. Vide circa iſtam materiam omnino do. Franciſ.conſil.xxiiij.

ALIA LECTVRA.

AD INVIDIAM. Sola dignitas non eſt cauſa inducẽdi actionem quod metus cauſa,hoc dicit. ¶ Simile not.quod ſola reuerentia non eſt cauſa inducendi actionem quod metus cauſa, niſi metus vel alius terror interueniat. Ita debet intelligi l.j.§. que onerande.ff.quarum rerum actio non datur.Barto.

LEX VII.

SI DONATIONIS. Quilibet contractus celebratus iuſto metu, reſcinditur hac actione.h.d. ¶ Not. quod donatio, ꝛ ſtipulatio,dicitur contractus. Simile in l.ſi quis emptionis.de preſcr.trigin.an.quod facit ad id quod videbitis in authen. ſacramenta puberum.j.ſi aduer.vendi. ¶ Oppo.ff.de verbo.ſigni. l.Labeo.§.contractum.Solu.Non eſt contractus proprie qꝛ non oritur vltro citroque obligatio,ſed large,ꝛ improprie ſumendo eſt contractus.ita loquitur hic. ¶ Opp.quod hic text.ſit ſuperfluus, quia primo ponit de metu mortis,ſecundo ponit quod interceſſerunt mine capitales. ¶ Glo.huius timore exponit,ꝛ dic vt habes in ea,Tu dic clare,metus mortis intelligitur,quando minabat metus mortis,quia forte tenebat gladium ſuper caput,mine intelliguntur quando mors non inſtabat, tunc iſte mine faciunt iuſtum metum ex qualitate perſone, vt infra eadem l.metum,ꝛc.

ALIA LECTVRA.

SI DONATIONIS. Cõtract⁹ iuſto metu ĩſiti⁹ reſcinditur per hanc actionem.ſecus ſi non ſit iuſtus metus.h.d.cũ l.ſequenti. ¶ No. quod donatio ꝛ ſtipulatio dicuntur contractus. ¶ Opp.de l.Labeo.§.contractum.de verbor.ſignific. Solue quod improprie dicuntur cõtractus. ¶ Item opponitur de l.cum te.ꝛ videtur quod competat repetitio,vt l.iij.§.ſi quis.de cõdic.ob cauſ. Dic,aut queritur nunquid competat alia actio, aut fuit expreſſa iuſta cauſa, aut fuit in mente retenta.Circa quod diſtingue hic,vt gl.quam nota. ¶ Quero de exemplis gl. Dic vt in gl.que incipit,puta.

LEX VIII.

CVM TE DOMVS. Factum metu iniuſto per hãc actionem non reſcinditur. hoc dicit. ¶ Quero vtrum alio iure poſſit reſcindi hec venditio? Reſpondeo, ſi quidem iuſta cauſa non fuit expreſſa, ſed in mente retenta, non poteſt reſcindi, vt l.ſi repetendi.infra de condictio.ob cauſ.Si vero fuit expreſſa, tunc in primo caſu legis haberet locum condictio ob turpem cauſam.Nam notarius,qui debebat mihi reddere inſtrumentum,ꝛ nolebat reddere,niſi facerem talem contractum,recipit turpiter,vt l.penul.ff.de condic.ob turp.cau.Item in ſecundo caſu,ſi quidẽ erat inhabilis ad officium,ille qui dedit,repetit, vt infra de condict.ob turp,cau l.quod euitandi. Si erat habilis,non poteſt repetere,qꝛ ipſe etiam turpiter dedit,vnde ex vtraque parte verſatur turpitudo,vt l.ſi ob turpem cauſam.ff.de cond.ob turp.cau.

LEX IX.

1 ☞ Metus ex ſolis minis quando probetur.
2 Metus an probetur ex ſola acclamatione vim paſſi.

METVM. Legitur tribus modis. Primo quod loquatur ex parte inferentis metum, ꝛ ſecundum hunc modum breuiter dicit. Ex ſolis minis non probatur metus, a niſi fuerit deuentum ad
a actum.hoc dicit. ¶ Oppo.ad hoc S.eo.l.ſi donationis.
1 Solu. †quando mine inferuntur debet inſpici perſona inferentis minas.ſunt enim quidam potentes,ꝛ ita mali,quod illud,quod
b dicunt conſueti ſunt facere,tunc eſſet iuſtus metus ex minis b ꝛ iactationib.vt S.eod.l.ſi donationis. Si vero erat quidam homo qui conſueuit multum dicere,ꝛ modica facere.tũc non eſſet iuſtus metus. Ita loquitur hic. Ex perſona ergo dicta penſemus, vt j.ſi quis Impera.maledi.l.j.nec enim mine illuſorie debent attendi. ſed veriſimiles.ſic in l.iiij.ff.ſi cui plus quam,per legem Fal.habes ꝛ in lec.ꝛ not. Secundo modo legitur ex parte patientis vim ꝛ metum,
2 ſcdm quẽ breuiter hoc intendit. †Ex ſola proteſtatione vel acclamatiõe actoris non probaf metus,h.d.Simile habuiſtis in l.ſi maior. S.de tranſact. Tertio modo vero legitur ex parte vtriuſque,vt nomen iactationibus,referatur ad inferentem metum.nomen conteſtata,referatur ad paſſum metum. Duo hec lex dicit, vt S.in duobus ſummarijs ꝛc.

ADDITIONES.

a P.PAV.P. ¶ Metus. Quomodo probetur metus,ꝛ quod probetur ex indicijs,que relinquuntur iudicis arbitrio, ꝛ de multis indicijs in materia,vide Comen.late conſi.lxviij.inci.in preſenti queſtione. per totum.

b ¶ Minis. Adde videndum vnum verbum per Bal.conſ.cxxxvij. iij.lib.

¶ Pro concordia aduerte quod interdictum vnde vi poteſt concurrere cum actione de dolo. Ita videtur velle Bar.hic in hac l.ij. Contrarius alleg.in l.fin.ff.de dol. Tũ dic, Bart.in hac l.ij.non firmat pedem,quia dicit forte ꝛc.nec etiam in d.l.fin.loquitur ſimpliciter in omni caſu limitando, quando illud interdictum non eſt ſpecies.

ALIA LECTVRA.

METVM. Authoritas facti inducit hanc actionem, non iactatio. Item timor accuſationis future non ſufficit, vt hec actio competat, hoc dicit.Contra l.accuſationis. ¶ Oppo.de l.nec timorem.§.ſi.cum.l.ſeq.ff.eo.Sol. vt in gloſſ.in fin.quam nota ꝛc.

LEX X.

2 ☞ Solutum metu accuſationis future, an repetatur alia actione.quam actione quod metus cauſa.
3 Tranſactio impedit proceſſum in caſibus, in quibus licet tranſigere.

1 ACCVSATIONIS. †Accuſatio inſtituta vel inſtituenda nõ eſt iuſtus metus,ad hanc actionem inducendam,hoc dicit. ¶ Oppo. glo.ad

gl.ad hanc l.& ſummarium de l.nec timorem.§.fin.cum l.ſeq.ff.eod.
Gl.ſoluit optime,ibi alius timebat metum inferendum a priuato,
hic metum inferendum a iudice,ideo non eſt iuſtus metus.¶ Op.
de l.in ſumma.circa prin.de cond.indeb.Solu.hic aduerte,iſta lex
dicit,quod accuſatio non eſt iuſtus metus ad dandum hanc actio-
nem.an autem alia actione poſſet agi.hoc non dicitur hic. Et ſic
lex contraria non obſtat,que loquitur de cond.indeb. ¶ Quero,
2 & reuoco in dubium vtrum alia actione poſſit agi,ſeu reuocari ſeu
repeti illud quod eſt factum metu accuſationis future,vel iam fa-
cte.Gl.reſpondet multum ſolenniter,ſi quidem accuſatio erat ca-
lumnioſa poteſt repeti,vt l.in ſumma.de condic.ind.Si vero erat
3 vera,tunc aut loquimur in caſibus,in quib.licet tranſigere,& non
pot repeti,ſi aduerſarius obſeruat promiſſa, alias ſecus. vidiſtis
in l.ſiue apud acta.& l.tranſigere.de tranſact.ſed ſi non licebat trã
ſigere.tunc ille qui dedit,turpiter dedit,& ſic repetere non poterit,
a vt l.ſi quidem.§.de contrahen.& commit.ſtipula.¶ Et aduerte a ad
iſtam glo.quia iſta glo.dicit manifeſte.quod in caſibus,in quibus
licet tranſigere,tranſactio impedit proceſſum,& agenti poteſt op-
poni,& vide gloſ.tuam &c.

ADDITIO.

a AND. BAR. ¶ Et aduerte. Et que ſunt que impediunt. Adde
plene Bal.in l.poſtquam liti.§.de pac.& no.gl.huius l.an liceat pa
cem facere cum bannito,quia videtur quod hic contrarium tenet
Iaco.de Bel.diſputando & etiam Barto.vt hic refert alle.in con
tra.glo.in l.j.ff.de do.quam Ange.in l.iuriſgentium. §.ſi paciſcar.
ff.de pac.fecit ſingularem,& eam ſequitur. Tene menti diſtinctio-
nem Bald.hic.

LEX XI.

S Iper impreſſionem. Venditio cele brata per im-
preſſionem officialis,condictione ex hac l.reſcinditur,nec
pretium reſtituitur.h.d. ¶ Oppo.& videtur quod pretiũ reſtitua-
tur,vt ſ.eo.l.ij.& iiij.Solu.ibi illud quando agitur actione quod me-
tus cauſa.quia illatus eſt metus mortis.vel cruciatus corporis,hic
quando agitur condictione ex hac l.que non requirit hunc metũ,
ſed ſolum metum alicuius officialis. ¶ Contra hoc opp.ſ.eo.l.ad
inuidiam.Solu.Habẽs ibi dignitatem,emit nulla facta impreſſio
ne.vel metu adhibito,hic adhibuit metum,vel impreſſionem, di-
cens quod contra eum procederet, vel de maleficio denunciaret
eum. ¶ Opp.de l.non licet.de contrahen.& committen.ſtipul.vbi
nullo modo licet officiali vendere.Solue vt ibi ſoluitur,&c.

LEX XII.

V Enditiones. Iſta lex poteſt loqui in caſu precedentis legis,& extendit
legem precedentem,& dicit hoc breuiter.Quod in prece
denti de venditione dicitur,per hanc legem ad omnes contra-
ctus extenditur.h.d.Et intelligo ſemper,quod in quolibet cõtra-
ctu illud.quod recipit,qui eſt paſſus impreſſionem, non redditur,
vt dicitur in precedenti lege. Alij intelligunt hic de tali metu,qui
induceret actionem quod metus cauſa,ſed precedens lectu.eſt ve
rior &c.

De dolo malo. Rubr. XXI.

¶ Continua rubricam,vt habes in gl.Gl.querit quare adijcitur
in rubrica,de dolo malo,& dic vt in glo.

LEX I.

S I fideiuſſor. Fides debita ratione contractus,facit quod nõ
poſſum vt ego,nõ poſſim vt quilibet.h.d. ¶ Op.
j.de diſtrac.pign.per totum.Solu.Illud eſt verũ
extraneo emente,hic vero emit fideiuſſor. ¶ Sz
contra hoc oppo.quod non poſſum vt ego,poſ-
ſum vt quilibet,vt l.item eorum.in princ.quod cuiuſqz vniuer.no.
Solu.Fallit hic ratione fidei debite,ratione contractus. Fallit in
l.ij.§.quatuor.ff.de leg.ij.& dic vt ibi dixi. ¶ Opp.& videtur quod non
competat actio de dolo,vnde videtur obſtare ff.mandat.l.ſi man
dato Titij.§.j.Gl.ponit multas ſolutiones.Hec eſt vera,vt expo
natur de dolo,id eſt.mandati nomine doli,quod nota.

LEX II.

1 ☞ Hec actio de dolo,quando cõcurrat cum actione quod metus
cauſa,& cum reſtitutione in integrum.& nu.6.
3 Actio de dolo an concurrat cum interdicto vnde vi.& nu.7.

D E dolo. Hec lex ſummat ſeipſã. Actio de do
lo,non concurrit cũ alia. h.d. ¶ Op.
ff.eo.l.ſi legatarius.& j.de cond.inde.l.ij.& iij.Sol.Illa
actio non concurrit cum alia ſpeciali,ſed cũ generali,
ſicut cũ condictione ſine cã,vel certi condictione, vt in contrario.
¶ Item op.ff.quod metus cauſa.l.ſi cum exceptione.§.eum qui.
1 vbi concurrit cum actione quod metus cauſa.Solu. Iſta actio non
concurrit cum alia ſpeciali,que non ſit arbitraria pretoria.ex eadẽ
equitate inducta.& reſtitutoria,ſed actio quod metus cauſa habet
omnes dictas conditiones.ergo concurrit cum ea. ¶ Contra hoc
oppo.ff.eo.l.j.§.ait pretor.ver.vſque adeo.Hic aduerte.dicit gl.iſta
2 actio habet ſe ad modum iuuidi, qui nõ inuidet maiori.ſed nec in-
feriori,ſed equali,ſic iſta actio non inuidet actioni magis generali
quã ſit ipſa,ideo concurrit cũ ea.nec inuidet iſta actio alicui actio-
ni,que ſit ſpecies,quo ad eam.vt actio quod metus cauſa,nam do
lus eſt genus,& continet in ſe dolum ſimplicem,& metũ, vnde actio
de dolo concurrit cum actione quod metus cauſa,quia inferior ea,ſed in
integrum reſtitutio.& alie actiones,de quibus lex contraria loqui-
tur,non ſunt ſpecies.quo ad actionem de dolo,nec genus, ſed ha-
bent ſe inuicẽ,vt excedẽtia.& exceſſa,quia in multis caſibus habet lo-
cum in integrum reſtitutio,vbi non eſt dolus. & in multis caſibus,
poteſt eſſe dolus & non habet locũ in integrum reſtitutio.& ideo nõ
concurrit cum ea,& hoc eſt quod vult dicere gloſſ.tua, quam vide.
3 ¶ Quero,& reuoco in dubium vtrum † actio de dolo poſſit concur
rere cum interdicto vnde vi.Gloſ.dicit quod poteſt dici quod ſic,
a quod forte põſſet concedi, a quia vbicunqz habet locum interdictum,
☞ vnde vi,eſt cõmiſſus dolus, vnde habet ſe, vt ſpecies ad actionem
4 de dolo.ergo,&c.vt eſt dictum. ¶ Secundo quero,† vtrum concur-
rat cum interdicto quod vi aut clam.Glo.videtur dicere quod ſic.
Puto contrarium,nam illud interdictum habet locum vbi eſt fa-
ctũ clam,licet quis nõ fuerit ſuſpicatus ſibi moueri cõtrouerſiam
ſed ſuſpicari debuerit.vt l.prohibere.§.clã. quod vi aut clam. & ſic
poteſt habere locũ vbi non eſt dolus commiſſus. ¶ Quero tertio,
5 † vtrum concurrat cum actione iniuriarum. Gloſ.videtur dicere quod
ſic,puto contrarium, quia ad diuerſa competunt, nam actio de dolo
datur ad intereſſe,vt l.arbitrio.ff.eo. actio iniuriarũ datur ad vin-
dictam,vt l.pretor edixit.§.j.de iniur. Cum igitur non competant
ad idem,de concurſu non eſt querendum,&c.

ADDITIO.

a IO. FR. RV. ☞ Concedi. Adde quod idem tenet Bal.hic ſim-
pliciter approbando gloſſ.Sed contrarium tenet Bartol.in l.iiij.
ff.eod.titul.

☞ ¶ Pro concordia: Aduerte interdictum vnde vi,poteſt concur-
rere cum actione de dolo. Ita videtur velle Barto.in hac l.ij.Sed
tu dic quod Bart.in hac l.ij.non firmat pedem:quia dicit forte,&c.
nec etiam in d.l.fin. loquitur ſimpliciter in omni caſu limitando,
quando illud interdictum non eſt ſpecies.

ALIA LECTVRA.

D E Dolo. Actio de dolo non concurrit cum alia
maiori,vel minori,hoc dicit de hoc in l.
j.§.j.ff.eo. ¶ Opp.de l.ſi cum exceptione.§.eum.ff.quod me
tus cauſa.Sol.gl.quod actio de dolo non concurrit cum alia, que
non ſit arbitraria.& pretoria. & ex eadẽ equitate inducta,ſed ſi hoc
concurrat,tunc actio de dolo concurrit cum alia, ſicut eſt actio quod
metus cauſa. ¶ Contra hanc ſol.gl.& etiam contra text.oppo.de l.
iij.§.idem erit.ver.ſed ſi dedero.ff.de condi.ob cau. de eo quod not,
in l.cum proponas circa fin.gl.magne.§.eo. ¶ Pro cuius declara-
tione debetis ſcire quod quandoqz queritur nunquid actio de do-
lo poſſit concurrere cum alia generaliori,vt puta cum cert.condi-
ctione.& tunc dicas quod poſſit, tunc ita debet intelligi quod not,
in d.l.cum proponas.Quandoque queritur,nunquid actio de do-
lo poſſit concurrere cũ alia minori que ſe habet vt ſpecies ad actio
nem de dolo,& tunc cum iſta etiam concurrit hec actio.& tunc ha-
7 bet locũ iſta lex,& ita debet intelligi hec materia. ¶ Querit gl.nun-
quid actio de dolo poſſit concurrere cũ interdicto, vnde vi & quod vi
aut clam.Glo.dicit quod non,per l.j.§ ait pretor.verſ.vſqz adeo.ff.eo.
Sed quero iuxta gl.quid ſi alicui competat aliqua exceptio, nun-
quid actio de dolo concurrat cum exceptione illa. Text.in d.verſ.
vſque adeo. videtur dicere quod non, quod eſt verum regulariter
de qualibet exceptione. ¶ Sed reuoco in dubium de exceptione
doli.v.g.per dolũ promiſi tibi aliquid, nunquid potero agere con-
tra te,vt liberes me actione de dolo,& opponere exceptionem doli,
ſi ageres contra me.Videtur quod non,vt dicto §.vſque adeo.In
contrarium facit l.metum.§.volenti.ff.quod me.cauſ.Gl.tenet hãc
vltimam partem in dicto. §. vſque adeo. ¶ Vltramontani repre-
hendunt dictam gl.per illum text.& ad §.volenti,reſpondent quod
ibi eſt dolus nõ ſimplex.Poteſt tolerari gl.quia non reperitur ra-
tio,quare hoc concedatur magis in dolo velato, quam nõ velato.
Et intelligas verſ.vſque adeo in qualibet exceptione.preterquam
in exceptione doli. ¶ Quero quid verſetur in cauſe cognitione,gl.
dicit tria,tempus ſcilicet quod non ſit tempus biennij, vt in glo.ſ.

LEX III.

N On poſſunt. Tempus actionis de dolo.non currit abſenti,cauſa Republi-
ce,hoc dicit in ſumma,&c.

LEX IIII.

1 ☞ In contractibus innominatis due actiones oriuntur.